3. Rahvastikuarvu muudatused Tartu linnasüdame sargades 1927.—1934. a.

Sargade nr. nr.	Elanike arv		Vähenemine (—) või suurenemine (+)		
				Suhteliselt	
	1934. a. rahva-loendusel	1927. a. korteri-loendusel	Iseliselt	1927. a. elanike arvu %-des	aasta-keskmiselt
77	76	102	— 26	— 25,5	— 3,64
86	113	124	— 11	— 8,9	— 1,27
101	113	127	— 14	— 11,0	— 1,57
132	122	108	+ 14	+ 13,0	+ 1,86
133	177	199	— 22	— 11,1	— 1,59
134	42	58	— 16	— 27,4	— 3,91
135	149	161	— 12	— 7,5	— 1,07
136	112	74	+ 38	+ 51,4	+ 7,34
137	57	36	+ 21	+ 58,6	+ 8,37
138	168	147	+ 21	+ 14,3	+ 2,04
139	143	176	— 33	— 18,7	— 2,67
140	46	55	— 9	— 16,4	— 2,34
141	51	61	— 10	— 16,4	— 2,34
143	125	139	— 14	— 10,1	— 1,44
144	23	15	+ 8	+ 53,3	+ 7,61
Kokku	1517	1582	— 65	— 4,0	— 0,57

Tartu ärila nihkumist 1913.—1935. a. ajavahemikus on sellekohases etüüdis [8]) lähemalt uurinud E. Klausson leides, et ärila geomeetrilise keseme nihkumine sünnib samas suunas, kui linna üldine laienemine. Seoses ärila keseme nihkumisega lubatagu siinkohal puudutada ka üht teist, linnageograafe üha rohkem huvitavat küsimust, nimelt rahvastikukeseme nihkumist.

Käsitledes eespool Tartu linna rahvastikutiheduse levingut ja selles toimunud muudatusi, kinnistasime, et suurimad muudatused on sündinud Linnaäärise lääne-, edela- ja lõunapiirdel. Nende j. t. muudatustega käsikäes on loomulikult pidanud ümber asetuma ka linna rahvastikukeseme asupaik.

Linna rahvastikukeseme nihkumise selgitamiseks rakendame tsentrograafilistest meetoditest [9]) nn. rahvastiku mediaanpunkti (*the median point of the population*) leidmise menetlust. Sellekohased arvutused ja

---

[8]) Klausson, E.: Mõnda Tartu ärilast ja äridest. Tartu IV, lk. 251—270. Tartus 1937.

[9]) Святловский, Е. Е. (Swiatlowsky, E. E.): Введение в центрографию

Tartu IV, lk. 295